

Doen wat je gelooft

Voorganger: Ds. Jurjen Zeilstra

Lezingen:

1^e schriftlezing: Deuteronomium 6, 1-6 (vertaling NBG 1951)

2^e schriftlezing: Jacobus 2, 14-26

3^e schriftlezing: Matteüs 7, 24-27

Inleiding

‘Doe wat je *belooft*’; Je moet doen wat je hebt beloofd, dat wordt ons geleerd van kinds af aan. Maar ‘doen wat je gelooft’ dat is voor veel mensen een stuk minder vanzelfsprekend. In de Jacobusbrief staat juist dit handelen in vertrouwen centraal. De praktijk kan niet worden gemist, maar het geloof ook niet. Geloof zonder werken wordt in de Jacobusbrief ‘dood’ genoemd. Is dit een tegenstelling tot het ‘gerechtvaardigd door geloof alleen’ van de Romeinenbrief? Of gaat het hier om de essentie van wat geloven eigenlijk is? Leven in balans tussen daadkracht en vertrouwen. Dit is de derde dienst bij het maandthema ‘door geloof alleen’, *sola fide* in het kader van het jaarthema 2016/2017 van de Regenboogkerk *Semper reformanda*, altijd nieuw. *Thema*: Doen wat je gelooft

Gemeente van Christus, hoe laat je de eenheid van God zien? Hoe toon je wat je gelooft aan de mensen in je daden? Hoe doe je wat je gelooft? Er zijn mensen die zien er niets in. Zij zijn sceptisch over het vermogen van mensen iets van God te laten zien. Sommigen hebben het helemaal opgegeven en hebben het hele geloof terzijde geschoven als een misvatting over de werkelijkheid. Dit komen we vandaag veel tegen en het is moeilijk met die mensen nog een goed gesprek over de kracht van het geloof te hebben. Anderen zijn er, daartegenover, die hebben zich helemaal geconcentreerd op het antwoord dat de apostel Paulus geeft in de Romeinenbrief: ‘de rechtvaardige zal leven door het geloof.’ Zij zijn vaak negatief over de mogelijkheden iets echt goeds te doen. Zij zien weinig in goede werken van mensen en zien vooral waarde in het besef van de afhankelijkheid van een feilbaar mens van God.

Ik geloof zelf dat er tussen die twee uitersten een tere balans bestaat. Dat is een evenwicht tussen gevoelens van afhankelijkheid ten opzichte van het Godsgeheim enerzijds en een gezonde portie zelfvertrouwen anderzijds. Als je in het geloof jezelf kunt zien als een kostbaar kind van God, door de schepper begiftigd met gaven, is het geen hoogmoed om ook te vertrouwen op je capaciteiten samen iets op te kunnen bouwen dat ook God tot vreugde stemt en waarvan de mensen mogen genieten. Zoiets is in de wereld de kerk. En ook

al is het ‘project kerk’ als we dat eigentijds even zo mogen benoemen, in onze tijd in groot gevaar, omdat veel mensen zich vaak eerst afvragen ‘wat heb ik er aan?’ en dan pas ‘wat kan ik ervoor betekenen?’ toch mogen we, in alle bescheidenheid blijven geloven dat er in de kerk goud aan ons wordt toevertrouwd, juist in deze tijd.

Wel zijn er gevaren. Er kunnen geruisloos in het goddelijke allerlei menselijke belangen worden geprojecteerd. En dat gebeurt! Velen proberen hun persoonlijke of groepsbelangen en voorkeuren in het leven op een voetstuk te zetten door er een goddelijk sausje overheen te gieten. Het voordeel van zo’n presentatie is dan dat er met jouw inzichten meteen een goddelijke legitimatie gepaard lijkt te gaan. Het kan allemaal heel onschuldig beginnen met mensen die hun succes als zegen van God verstaan en daar aanvankelijk ook oprecht blij mee zijn en dankbaarheid voelen. Maar helaas kennen wij de voorbeelden maar al te goed waar dergelijke claims zijn ontspoord in gewelddadige vormen van onderdrukking, kruistochten en godsdienstoorlogen. En dan is de huiskamer met de dwingende ouders in deze tijd merkwaardig genoeg niet eens zover van het slagveld in Syrië waar de geradicaliseerde tieners wanhopig op zoek naar zingeving sterven voor hun god.

Wie vandaag, op integere en eerlijke wijze, samen een geloofsgemeenschap wil vormen, dient absoluut afstand te doen van de claim God beter dan een ander te verstaan. Door jezelf boven de ander te plaatsen maak je immers iedere authentieke dialoog bij voorbaat onmogelijk. Zo blokkeer je ten diepste de vrede. Maar het is van Godswege niet onze opdracht gelijk te hebben en nog minder om het te krijgen. Het is onze opdracht eenvoudigweg te doen wat we geloven. Kortom, waar het om gaat is het actuele betrekingskarakter van religieuze taal. Als er woorden van God klinken, wat gebeurt daar dan mee? Waar gaat het over? Waar slaat het op als wij spreken over God in de 21^e eeuw? Wat kan de betekenis zijn van taal geënt op die oude bijbelteksten wanneer wij spreken over de eenheid van God, over daden van geloof en over het bouwen van een huis op een rots? En over het leven op de aarde als een Godsgeschenk?

Wij willen bouwen met verband. Wij willen niet naast

elkaar ieder ons eigen torentje bouwen. Dat laatste zou kunnen. Ik wil vandaag ook niet heel negatief gaan doen over mensen die bewust uitspreken 'solo-religieus' te zijn, dus bewust niet geïnteresseerd in enige gemeentevorming. Ik weet dat dit kan. Ik weet ook hoeveel verdriet mensen kunnen hebben over kerkvormen die hebben gewrongen, geloof dat is afgedwongen en vrijheid die eenvoudigweg in naam van het geloof is afgepakt. U kent vast wel de tekst 'Ik en mijn huis, wij zullen de Here dienen.' Het is een beroemde tekst uit Jozua 24,15, waar hij staat in de context van het gezegend leven in het beloofde land. Misschien kent u hem van de tegeltjes aan de wand. Het is een mooie tekst, maar ook een tekst die niet zomaar past bij een gezin in onze tijd. Hij kan ook worden misbruikt, soms met de beste bedoelingen, als bijvoorbeeld een vader meent dat andere gezinsleden, zelfs volwassenen, moeten worden gedwongen om naar de kerk te gaan. Het is begrijpelijk dat er tegenwoordig heel veel mensen zijn die er geen zin meer in hebben lid van een kerk te zijn en die expliciet zeggen: 'Ik geloof wel op mezelf.' Ik ken die mensen en ik wil met respect met hen omgaan. Toch ben ik steeds weer op zoek naar wat mensen verenigt.

Bijbelse beelden zijn soms moeilijk verstaanbaar. We zijn gewend aan het beeld van een huis dat veilig en vast staat omdat het is gebouwd op de rots. Maar hoe rotsvast is je geloof als er geestelijke aardbevingen en aardverschuivingen zijn, vergelijkbaar met die in Italië een paar weken geleden? Toen zijn juist de huizen op de rotsen gebouwd ingestort, terwijl die op het zand zijn blijven staan, omdat het zand als een schokdemper de klappen heeft opgevangen. Waar blijf je met je bijbelse beelden, als de wereld op zijn kop is gaan staan? Is het zo met ons geschokte vertrouwen in de kerk in deze tijd?

Tegelijk en toch ben ik nog altijd ontzettend blij met en dankbaar voor de concrete gestalte van de gemeente van Christus. Dat zijn jullie samen. De kerk van vlees en bloed, gevormd door mannen en vrouwen en kinderen van alle leeftijden, samen met alle fouten inclusief compleet het lichaam van Christus, als een huis van levende stenen gebouwd, zoals het staat in de eerste Petrusbrief:

...laat u ook zelf als levende stenen gebruiken voor de bouw van een geestelijke tempel.¹

Als wij onszelf, onze ervaringen, ons eigen levensverhaal inbrengen in de kerk, zijn wij aan het weven als op een weefgetouw van scheringen. Dat is een activiteit waartoe wij ons door God, middels elkaar geroepen voelen. Dat getouw bestaat al vele eeuwen, maar nu ben jij aan de beurt om vorm en kleur te

geven aan de inslag. Het wonder is dat het dan opnieuw gebeurt, er ontstaat een leefgemeenschap als een weefsel van verhalen van mensen tot meerdere glorie van God. Dat is de kerk? bezig zichzelf als het levende lichaam van Christus eindelijk opnieuw te vernieuwen, terwijl de traditie volop meedoet. Wij hebben oeroude diepgravende wortels die we willen koesteren want ze raken aan levend water, maar de bloemen bloeien vandaag in het licht van de iedere dag weer opgaande zon van gerechtigheid.

Met dat weefsel bouwen wij aan taal die functioneert op de kruispunten van het leven: bij de geboorte en de doop van een kind, bij een huwelijk, bij een moment van toewijding wanneer je een ambt op je neemt, maar ook bij de dood en het afscheid van het leven, wanneer wij onze gestorvenen toevertrouwen aan Gods eeuwige ontferming. Die taal functioneert in lief en leed, van dag tot dag. Die taal vormt ons en functioneert in de opvoeding, ook wanneer wij met de religieuze woorden niet alles kunnen verklaren en beseffen te leven met geheimen. Die taal van God, die houdt ons in balans. Weet je, als je dan bezorgd bent over de kerk omdat er steeds minder duidelijk lijkt te zijn en je niet meer weet waar het begint of waar het ophoudt, denk ik: Het is niet erg als er rafels zijn, wanneer er ook maar een kleedje is.

Ondertussen is vernieuwen in de kerk aan de orde van de dag. Het beluisteren en verwerken van actuele vragen van telkens weer nieuwe generaties kan in een levende kerk niet worden gemist. Wij beseffen de noodzaak tot permanente vernieuwing in de 21^e eeuw misschien wel indringender dan vele generaties hebben gedaan. Hoewel? Wij staan als Regenboogkerk in een traditie van Reformatorisch kerkzijn, waarbij het vernieuwen als het ware zit ingebakken in de structuren. De protestantse kerk is immers in de vroege 16^e eeuw uit een vernieuwingsbeweging geboren. Ook toen heeft men beseft, niet alles wat nieuw is, is waardevol. Maar het onderzoeken van dat wat veelbelovend lijkt en het uitproberen met waar mogelijk behoud van het goede, dat zit ons in het bloed. Dat daarbij de bijbel op telkens weer nieuwe wijze wordt bevraagd, geeft gestalte aan de kern van onze bijeenkomsten. Juist als leesgemeenschap zijn wij leefgemeenschap. Op de schering van het weefgetouw van de oude verhalen slaan de levensverhalen van vandaag als veelkleurige draden in. Het weefsel dat ontstaat is de gemeente van Christus, een betrokken groep mensen, jong en oud, samengeroepen om lief en leed te delen.

Als vandaag opnieuw vier mensen hun verlangen gaan uitspreken om heel concreet in onze kerk een taak op te pakken, dan beseffen wij dat het zonder Gods Geest niet zal gaan. Hun gaven, hun kwaliteiten, hun toewijding willen wij als geschenken van God

benoemen. Wij doen dit in het besef dat niet alleen zij, maar ieder gemeentelid mag delen in die gaven. Wij mogen onze samenwerking met blijdschap gemeente breed beleven als een kans te genieten van elkaar, waarbij de wereld telkens weer volop in beeld komt. De veilige huiskamer van geloof die wij beleven in onze diensten bestaat immers niet omwille van zichzelf. We leven niet om naar de kerk te gaan, maar we gaan naar de kerk omwille van het leven.

Zegen

Als u deze kerk verlaat, weet het gezegende mensen te zijn. Wij hebben geen dood geloof. Er is zoveel te doen en wij kunnen het. Onze God overvraagt ons niet. Hij draagt zijn kinderen en zendt hen als vredestitelers zonder ophouden.

De genade van onze Heer Jezus Christus
en de liefde van God,
de gemeenschap van de heilige Geest,
is met jullie allemaal.

Noten

¹ 1 Petrus 2,5a.

